РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Дж., второк 19-го жовтня 1915. Ч. 123. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, October 19, 1915. N. 123.

ПОЖАРЕВАЧ ЗДОБУТИЙ.

Союзні війска здобули дотепер 76 сербських гармат.

Болгари перейшли на цілій лінії сербську границю.

Англійці стратили в Дарданелях около 100.000 людий.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

ПОЖАРЕВАЧ ЗДОБУТИЙ.

ВІДЕНЬ, 15. жовтня. — Міністерство війни оголосило отсї вісти:

„Союзні війска взяли в ночи приступом полудневі форти кріпости Пожаревач і опісля заняли саме місто".

Сербська кріпость Пожаревач лежить у віддаленю 15 миль на полудне від Дунаю.

СОЮЗНІ ВІЙСКА ПОЛОНИЛИ 450 СЕРБІВ І ЗДОБУЛИ ТРИ ГАРМАТИ.

БЕРЛІН, 15. жовтня. — Наступ союзних війск в Сербії відбуваєть ся скорше, як се загально було сподіване. Хоч Серби ставили сильний опір, не удало ся їм здержати наступу і уступають дальше назад.

„Армія під командою Макензена продовжає дальше свій наступ в Сербії після наперед виготовленого пляну. На полудне від Білгорода і Семендрії союзні війска посувають ся долиною здовж ріки Морави. У вчерашній битві полонили ми 450 Сербів і здобули 3 гармати".

ДАЛЬШІ УСПІХИ НІМЕЦЬКИХ СОЮЗНИКІВ.

БЕРЛІН, 17. жовтня. — Урядове оголошенє німецького ґенерального штабу звучить:

„Цїле пасмо гір, яке тягнеть ся на полудне від Білгорода, находить ся в посіданю союзних війск. Армія під командою ґен. Ґальвіца виперла Сербів поза місто Ралїю (на полудневий захід від Семендрії).

„Армія Макензена здобула доси 68 сербських гармат".

800 УБИТИХ І РАНЕНИХ ПОЛИШИЛИ СЕРБИ НА ПОБОЄВИЩИ.

БЕРЛІН, 17. жовтня. — На побоєвищи на полудне від Вінчи Серби полишили після стрічі з австрійсько-угорськими війсками 800 убитих і ранених. З того можна заключати, що страти Сербів в тій битві були дуже тяжкі.

БОЛГАРСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕЙШЛИ НА ЦІЛІЙ ЛІНІЇ СЕРБСЬКУ ГРАНИЦЮ.

БЕРЛІН, 16. жовтня. — Болгарські війска розпочали вчера на цілій лінїї воєнні операції проти Сербії.

Урядові вісти, які надійшли зі Софії, доносять:

„По короткій битві на ґраниці Сербії болгарська армія заняла всі переходи між Неготіном а Струмицею і дійшла до зелїзничого шляху, який веде від Дунаю через Ніш до Солуня. Зелїзничий рух на сїм шляху перервано. Часть сеї армії здобула приступом зовнїшні форти кріпости Заєчар".

ПЕРШІ УСПІХИ БОЛГАРІВ. — 200 ПОЛОНЕНИХ І 8 ГАРМАТ.

ВІДЕНЬ, 17. жовтня. — Міністерство війни оголосило урядово отсї вісти про воєнні операції болгарської армії.

„Болгарські війска під командою Боядева здобули перехід через долїшний Тімок і взяли приступом 1198 метрів високу гору Ґлоповіцу. Серби стратили 200 людий в полонених і 8 гармат".

ПОБІДНИЙ НАСТУП БОЛГАРСЬКОЇ АРМІЇ.

ЛОНДОН, 16. жовтня. — Болгарський ґенеральний штаб оголосив отсей звіт:

„Вчера наші війска — помимо мраки, дощу і снїгу на верхах гір — продовжали свій наступ на цїлій боєвій лїнїї дальше.

„Наші війска дійшли вже до лінії Новокоріто-Альдінач-Репужнїца-Равнобуче. В долинї ріки Нїшави здобули наші війска важну місцевість Враю.

„Дальше на полудне в Македонії наступ відбуваєть ся скорше. В околиці горішної Бреґальнїци наші війска осягнули лїнію Драча-Чукаголян-Плянїна-Печово".

БИТВА НЕДАЛЕКО СЕРБСЬКО-ГРЕЦЬКОЇ ГРАНИЦЇ.

ЛОНДОН, 16. жовтня. — З Атен доносять, що сильна болгарська армія перейшла сербську границю коло Доіран (20 миль на північ від грецької границї). Велика битва між Сербами і Болгарами розпочала ся. Вислїд сеї першої битви доси ще невісний.

ПЕРША СТРІЧА БОЛГАРІВ З ФРАНЦУСЬКИМИ ВІЙСКАМИ.

ЛОНДОН, 17. жовтня. — Телеґрама з Атен доносить, що коло Ґевґелї прийшло до першої битви між війсками болгарськими а армією французькою, яка прийшла Сербії на поміч. Силу сеї болгарської армії оцінюють на 40.000 людий.

Місцевість Ґевґелї лежить при шляху Ніш-Солунь, 9 миль на північ від грецької границї.

Французькі війска мали в суботу відійти зі Солуня до Сербії.

БОЛГАРИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ПОБЕРЕЖЕ ДО ОБОРОНИ.

АТЕНИ, 16. жовтня. — Вісти, які надійшли з Болгарії, доносять, що Болгари кінчать приготовленя в цїли обезпеченя побережа перед можливим нападом. В тій цїли позакладали вони підводні міни здовж побережа Чорного і Еґейського моря в тих місцях, в котрих Москалї і Англійці могли би висадити свої війска. Такcамо заряджено погашенє морських ліхтарень.

До болгарських пристаний привезено з Німеччини складові части підводних суден. Німецькі робітники працюють з поспіхом при складаню підводних суден.

БЕЗВИХІДНЕ ПОЛОЖЕНЄ СЕРБІЇ.

ЛОНДОН, 16. жовтня. — Кореспондент лондонської часописи „Дейли Телеґраф" доносить з Нішу отсе:

„Було би дитинством перечити, що положенє Сербії не є дуже трудне. Положенє Сербії є незвичайно критичне і може в короткім часї перемінити ся в катастрофу Англії і її союзників. Сербська армія є приневолена тепер не лише бороти ся зі сильною армією німецько-австрійською, але мусить також ставити чоло новому ворогови, Болгарії. Хочби вона борола ся і найхоробрійше, то годі, щоби вона творила чуда. Сербська армія може числити найбільше до 300.000 людий, підчас коли боєва лінія виносить около 1.000 кільометрів. Є се річию неможливою, щоби вона серед таких обставин могла довго бороти ся. Коли Сербії не надійде в короткім часї поміч від союзників, то злука німецько-австрійських війск з болгарськими наступить дуже скоро.

„В Серії панує велике здивованє, чому доси союзні війска, які висїли в Солуни, не спішать Сербії на поміч. Минає день за днем, а доси ніодин жовнїр англійський анї французький не прибув до Сербії".

СЕРБИ ПЕРЕНЕСЛИ СВОЮ СТОЛИЦЮ ДО МІТРОВІЦИ.

ЛОНДОН, 16. жовтня. — З причини виступленя Болгарії по стороні німецьких союзників положенє Сербії погіршило ся, сербській армії грозить небезпека цілковитого відотненя і окруженя. Столицю Сербії перенесено з Нїшу до Мітровіци.

З початком війни перенесено столицю з Білгорода до Нїшу. Тепер з огляду на се, що болгарські війска розпочали наступ на Ніш, сербське правительство вважало за відповідне перенести столицю дальше в глибину краю. Мітровіца лежить 30 миль на північний схід від границї Чорногори.

БОЛГАРІЯ, ГРЕЦІЯ І РУМУНІЯ СТОЯТЬ В ПОРОЗУМІНЮ.

БЕРЛІН, 16. жовтня. — Зі Софії доносять, що болгарське правительство дало дозвіл на вивіз румунського збіжа до Греції.

Румунська часопись „Сеара" пише отсе:

„Болгарія стоїть в порозумїню з Румунією і Грецією. Ми маємо, Богу дякувати, сильнїйшого короля нїж Італія, на чолї нашого правительства стоять люди мудрійші від Саляндри і Сонніна, а румунський нарід є інтелїгентнїйший від італїйського. Президент кабінету Братіяну уратував істнованє Румунії".

РУМУНІЯ ДАЛА РОСІЇ ВІДМОВНУ ВІДПОВІДЬ.

ЛОНДОН, 16. жовтня. — Телєграма, яка наспіла з Букарешту до Парижа, подає, що румунське правительство по довшій нарадї про загальне положенє на Балканї оголосило, що Румунія остане і надальше строго невтральною і не позволить на перехід російської армії через румунську територію. Щоби охоронити строгу невтральність, румунське правительство перевело над границею всї потрібні військові приготовленя.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

НАПАДИ МОСКАЛІВ КОЛО ДИНАБУРҐА ВІДБИТІ. — 445 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 16. жовтня. — Німецький головний штаб доносить:

„На захід від Динабурґа Москалї перевели кілька нападів, які відбито з великими стратами для них.

„Ще більшу неудачу потерпіли Москалї в часї нападу коло Весолова, де вечером і ночию атакували німецькі становища. Німецькі війска перевели удачно протинапад, беручи 1 офіцира і 444 салдатів в полон. Також здобуто притім 1 машиновий кріс.

„На полудне від Сморґоня Москалї розпочали наступ, але його здержано ще в самих початках".

НА ПІВНОЧИ СТРАТИЛИ МОСКАЛЇ ЗНОВА 2454 ЛЮДИЙ В ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 17. жовтня. — Послїдні урядові вісти з терену війни з Росією доносять про дальші успіхи німецьких війск в околиці Риґи, Динабурґа, Сморґоня і на Волини.

Урядовий звіт звучить:

„На схід від Мітави Москалів прогнано за річку Міссу.

„На північ і на північний схід від Енав відбито напади Москалів, причім полонено 5 російських офіцирів і 1.000 салдатів.

„В битвах на захід від Динабурґа і на полудне від Сморґоня наші війска полонили 9 російських офіцирів і 1.400 салдатів".

В ГАЛИЧИНЇ І НА ВОЛИНИ НЕ ЗАЙШЛИ ЖАДНІ ЗМІНИ.

ВІДЕНЬ, 17. жовтня. — Головна австрійська кватира доносить:

„Над рікою Кормином (на Волини) відбито російські напади.

„На боєвій лїнїї в Галичинї не зайшли жадні важнїйші зміни".

В ТУРЕЧЧИНІ:

НЕУДАЧА АНГЛЇЙЦІВ НА ҐАЛІПОЛЇ.

ЛОНДОН, 15. жовтня. — В цілій Англії повстало велике заворушенє з причини жаданя лорда Мілнера, члена висшої палати, щоби англійські війска стягнути з Ґаліполї (в Туреччинї) і вислати їх на поміч Сербії. Він поставив отсе домаганє на вчерашнім засїданю висшої палати, мотивуючи його отсим, що дотеперішні проби, аби здобути Дарданелї, показали ся безуспішними помимо величезних жертв, та що здобутє Дарданелів показало ся взагалі річию неможливою до переведеня.

Лорд Мілнер уходить за одного із найлїпших знатоків близького Сходу. В своїй промові заявив він, що лїпше вже тепер занерестати дальші воєнні операції в Дарданелях, ніж пізнїйше, коли катастрофа буде значно більша.

У військових кругах англійських справа відкликаня війск з Ґаліполї є вже, здаєть ся, порішена.

АНГЛІЙЦІ СТРАТИЛИ В ДАРДАНЕЛЯХ МАЙЖЕ 100.000 ЛЮДИЙ.

ЛОНДОН, 16. жовтня. — Нині оголошено урядово звіт страт англійської армії на Ґаліполї по день 9. жовтня. Страти в убитих, ранених і полонених числять 96.899 людий. З того на самих убитих припадає 18.957 жовнїрів і 1.185 офіцирів.

Коли би лише приняти отсї урядові числа за правдиві, то вже і тоді страти Англійців на Ґаліполї є дуже високі. Неменьші страти мусїли потерпіти на Ґаліполї також і французькі війска, які брали і беруть рівнож участь у воєнних операціях в Дарданелях. Французьке правительство взагалі доси не оголошувало своїх страт.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

НАСТУП СОЮЗНИКІВ ЗОВСІМ ЗДЕРЖАНИЙ. — НІМЦЇ ПОЛОНИЛИ 885 ФРАНЦУЗІВ.

БЕРЛІН, 16. жовтня. На західнім терені війни Французи потерпіли знова тяжкі втрати. Німецькі війска в богато місцях перейшли до офензиви.

Звіт німецького головного штабу звучить:

„В Шампанії наші війска здобули коло Обіж важні французькі становища, причім полонили 11 офіцирів і 600 жовнїрів та здобули 3 машинові кріси.

„Коло Лєтре відбито напад Французів. Французи стратили 3 офіцирів і 40 людий в полонених.

„У Воґезах наші війска перевели з добрим успіхом напад на становища Французів. Ми полонили 5 офіцирів і 226 жовнїрів та здобули 6 машинових крісів і 3 машини до викиданя мін. Страти неприятеля в убитих і ранених були також дуже значні".

В НАСТУПІ БРАЛО УЧАСТЬ 94 ДИВІЗІЙ І 5.000 ГАРМАТ.

БЕРЛІН, 17. жовтня. — Німецький ґенеральний штаб оголосив отсї вісти про послїдну велику офензиву у Франції:

„При французькім раненім штабовім офіцирі найдено отсей тайний розказ, виданий головним французьким комендантом Жофром:

„Головна кватира східних армій, III. бюро, ч. 12975. Тайний приказ для північної і середущої армії:

„Всїм полкам треба пояснити великий наступ, який мають перевести англійські і французькі армії. В сїм наступі візьмуть участь: 35 дивізій з армії ґен. Кастельно, 18 дивізій ґен. Фоша, 13 англійських дивізій, 15 дивізій кінноти, між тими 5 англійських і 13 дивізій бельґійської піхоти.

„З того зіставленя виходить, що в наступі візьмуть участь три четверті цілої французької армії, 2.000 тяжких та 3.000 полевих гармат. Скількість амуниції є більша від сеї, якої ужито від початку війни. Переведено всї воєнні приготовленя, щоби запевнити добрий успіх. При послїдній офензиві коло Аррас брало участь всего 15 дивізій і 350 тяжких гармат. — Жофр".

З повисшого тайного розказу показуєть ся, що сила французьких, англійських і бельґійських війск, призначена до наступу в половині вересня, числила 94 дивізій або 1,880.000 людий і 5.000 гармат. Помимо тих великих зусиль Французи не змогли перемомити німецької лінії, а осягнені ними успіхи є в порівнаню до страт дуже незначні.

ПЕРЕД СОЙМОМ.

До Сойму вже всего 10 днів. Значить, все вже повинно бути готове, а коли ще так не є, то треба прискорити.

1) Всі відділи українських (сьвітських) центральних організацій повинні вже були вибрати своїх **делегатів**, дати їм повновласть і зложити їм копти подорожи, зглядно, коли котрі не висилають делєгата, то повинні вже були дати **повновласть делєгатови з иншого відділу** (з тої або другої місцевости). Кождий делєгат вправді буде мати на соймі лише один голос, але котрий відділ передасть свою повновласть, то **буде почислений до заступлених відділів на Соймі**. Длятого се вже повинен зробити кождий відділ, тимбільше, що се не буде получене з коптами.

2) Крім того кождий відділ, чи він висилає делєгата чи ні, — повинен вже був відголосувати балот і вислати на адресу секретаря Передсоймового Комітету п. Мирослава Січинського. Коли досі сього не зробив, нехай зробить **сейчас**, бо — як звісно — проголошене вибору **Загального Українського Комітету в Америці** має наступити на Соймі, отже обчислене голосів мусить відбути ся ще перед Соймом.

3) **Українці в Ню Йорку й околичних містах** приготовляють ся до великого манїфестаційного українського походу по улицях Ню Йорку. Ся справа повинна заінтересувати **всі українські товариства** з Ню Йорку і з усіх околичних міст, а також **кождого Українця і кожду Українку зокрема**. Всім нам повинно залежати на тім, щоби сей похід випав як найкрасше і як найвеличавійше, бо він має показати перед Американцями і цілим сьвітом, що за **українськими домаганями** навіть в Америці, де Українці є лише імігрантами і то всего від 30-ти літ, — стоїть поважна сила. А наше домаганє — се **самостійна Україна**. Се домаганє є також рівночасно **протестом** проти дотеперішної неволї над нашим народом на нашій землї в Европі.

Тож всі українські товариства і всі Українці — кождий зокрема — повинні аж до Сойму робити пильні заходи, щоби в поході взяло участь можливо як найбільше наших земляків. Нехай голос наших домагань і нашого протесту буде сильний і могучий, бо велика і тяжка неволя нашого народу, яку мають побороти Українці, всі, де би вони не жили під теперішну хвилю.

Тож до дїла! Все треба робити як на сьвідомих Українців пристало, аби принести честь і славу цілому нашому народови перед своїми і чужими!

Не забувайте на датки для Українських Січових Стрільців!

ДОСИ ЗІБРАНО $282.17

Українські Січові Стрільці.

ПОБІДНИЙ ПОХІД.

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

— Товаришу, ми йдемо на становища. Ходїть з нами і побудете якийсь час в моїй сотнї. — запросив мене знакомий сотник, як я здогонив коло села **Волиці** в Підгаєччинї Українських Січових Стрільців, котрі разом з союзними арміями співдїлали при проломаню московської боєвої лїнії над рікою Золотою Липою.

Разом з цїлим І. курінем стрілецьким вийшов і я на високий горбоватий беріг потока Коропця. Ми станули в розстрільній. Поволи налягав сумерк. Я позичив собі далековид і вийшов на край лїса коло вартового стрільця, щоби розглянути ся в ситуації.

По другім боці потока, напроти мене і на лїво прилягло до збочи невисокого горбка розлоге село **Голточе**, сховане серед зелені дерев. Посеред довгих і рівних нив зелених, сіро-жовтих, заораних-чорних, рудих, тягнеть ся жовта смуга російських окопів.

„Чи є там вороги? Скільки їх? Чи будуть бороти ся, чи нї? Що буде сеї ночи?" — всї ті питаня миґом перелїтають через голову. А далековид слїдить лїнію московських окопів, що вбігають у село, переходять поспри цвинтар і гублять ся далеко серед піль, окутаних леґіською вечірною мракою.

Понизше, над самим потоком, на пасовиску видно довгі ряди стовпів, повбиваних в землю здовж потока. Се російські перегороди з колючого дроту, що дуже значно помагають боронити становищ.

„Тут може бути в ночи або завтра горячий бій.

„Який буде його вислід?" — питає зараз невтомна думка. А відповідь тверда, незломна, звучить:

„Той, хто проломив таку сильну оборонну лїнію, як російська над Золотою Липою, той одним ударом зігнете сю значно слабшу перепону".

І шукаю далековидом ворогів. Поля пустісінькі. В окопах ніхто не ворухнеть ся, нігде не засіріє салдатська шапка. Переглядаю село. По дорозі йдуть якісь два темно убрані. Чи то тамошні люди? Чи може російські козаки? Годї пізнати, бо западає вечір і все темніє.

Зі становищ австрійсько-німецьких війск озиває ся артилєрія. **На російські окопи летять гранати і шрапнелї.** Перші рвуть російські окопи, другі з гуком тріскають над ними. Все, що живе, мусить уступати перед ними.

В селї запалало. Горить велике обійсте. Вузким пасмом піднимаєть ся білий дим рівно в гору. Жовта полумінь скаче в гору наче водограй, що творить мальовничу ґрупу на тлї темніючих по ночи садків; в середині найвисша полумінь пнеть ся в гору, а побіч неї по обох боках гойдають ся меньші і ластять ся до неї.

Пропадає даром людське добро; але таке то вже з війною: тверда вона, сувора, безжалісна.

Далеко на право видно довгий ряд сьвітел, наче лїхтарнї при рівній улицї великого міста. **Се Москалї підпалили полукіпки збіжа здовж потока.** Ясними, правильними огнями горить людська праця, знищена наїзником, щоби виголодити населенє.

Мої розгляди по околиці перериває поклик:

— Збирати ся!

Кождий кладе свої річи до сакви або до плечняка, бере кріс на плече і жде в розстрільній.

Стоїмо у молодім лїсї над долиною потока Коропця.

І пригадуєть ся село Коропець і селянин Марко Каганець — і стає якось болючо, і видасть ся, наче хтось їдко-іронїчно сьміє ся:

— А ти чого тут?

Але розум доказує холодним рахунком, що почуваня мають мовчати.

— В право в бік!

І в одній хвилї із розстрільної встав довжезний гусак.

— Походом руш!

Ідемо довго, далеко і обсаджуємо край лїса. Знаходимо там готові вже окопи і занимаємо їх.

Москалї досить богато стріляють з крісів. **У нас приказане поготівлє.** Не вільно нікому спати, кождий мусить бути готовий кождої хвилї йти, куди скажуть. Без надуми, без застережень, без опіпанень; як малесеньке колїсце у величезній машинї війни.

Четар іде від одного Стрільця до другого і подає йому нинїшний клич і гасло. Хто не знає одного і другого, того не вільно пустити через боєву лїнію, навіть як би то був жовнїр.

Стою собі на краю лїса, перемагаю сонність, що окутує мене мягким ковром, тай дивлю ся на рівне поле перед собою, що лагідно сплинає над потік і творить долину Коропця.

Почуваю, що на право і на лїво від мене простягнула ся довжезна жива стїна Стрільців і жовнїрів; стїна, яка пре московську навалу щораз глибше в нутро Росії. Той ворог, що здавало ся, задавив уже українство, уступає тепер крок за кроком з придавленої ним землї.

Годї оперти ся великій радости з того приводу. Але й гордість шукає собі приступу.

Там позаду нас, в краю, можуть спокійно спати усї, що остали дома, бо ми тут сторожимо, щоби ворог не нарушив їх спокою, їх доброго сну; наша жива, безсонна стїна своїми грудьми заступила їх перед наїзником. І рука мимовільно хватає замок кріса та відсуває заставку.

Перед розсьвітом можна задрімати. Та не дає гамір із села Голточа. Чути людські голоси і наклпкуваня, скрипіт возів, ґеґанє гусий, квакань качок, крикливе кудкудаканє курок; ріжними голосами обзиваєть ся худоба.

Що се може бути?

Російських стрілїв не чути. Зовсїм заніміли.

А, Москалї втїкли! Люди побачили се, і наче по рабівничім нападі татарської дичі, звозять тепер у село своє добро, давнїйше заховане по лїсах, ямах та нетрах.

Ми рвемо ся в погоню за Москалями, — але годї. Нема приказу, без котрого жовнїр не може кроком ступити.

— По спідане! — озиваєть ся хтось із старшини.

Дістаємо каву. Хлїб дістали ще вчера.

Ранїшна мрака заслонює біленькою запаскою долину Коропця. Годї на певно знати, що там дїєть ся. Тож сходимо в розстрільній у долину. Вислані стежі повідомляють, що Москалї втїкли із села та мають спинити ся аж над Стрипою.

Довга лїнія розстрільної задержуєть ся, спочиває і жде приказу.

Звільна уступає мрака. Видно, як по недїльному прибрані люди ходять по селї, — вільно, свобідно!

Уставляємо ся в чвірки і спішним маршом пускаємо ся здоганяти ворога.

Кождий наш крок побільшує простір нашої країни, увільненої від московського наїзду.

Веселі піснї стрілецького хору лунають селами і полями.

Цїлий курінь посуваєть ся маршовим кроком все вперед. Серед зелених піль, серед широкої рівнини справно перепливає сотня за сотнею під проводом своїх сотників. По переду їде на конях старшина: полковник, курінний отаман, їх адютанти, декотрі сотники. **Над першими рядами повіває, красуєть ся серед нив наш український синьо-жовтий прапор.**

Позаду нас, а також другими дорогами маширують відділи війска довгими сірими рядами.

Сильно помучені цїлоденним маршом **наближаємо ся до ріки Стрипи.**

Наш курінь творить тепер дві довжезні розстрільні, що одна за другою наближаєть ся до ріки. **В першій розстрільній ідуть сотнї Чмоли і Дудиньского, в другій Сушка і Носковського.**

Сонце клонить ся до заходу. Ми сходимо в долину і оглянувшись, бачимо позад себе другу стрілецьку розстрільну рівну, наче під шнурком утворену, на яснім, злегка зачервонїлім західнім небі.

Одна розстрільна за другою спливає в долину, через лани: гречки, льну, бараболь, конопель, кукурузи, вівса; через заоране і незібране — навправці, куди прикаже старшина. Така вже війна, таке її право.

Смерком пнемо ся під якийсь горб. Шелестить під ногами овес, ломлять ся конопли, путаєть ся під ногами висока трава. То тут то там показують ся палаючі стирти. **Ворог уступає і все палить за собою.** Переходимо попри величезні купи попелу, з котрих ще то тут то там піднимаєть ся полумінь.

Під огнем російського машинового кріса і звичайних крісів займаємо становища на горбку і, сейчас окопуємо ся. Один Український Січовий Стрілець, санїтет Ковшак, що йшов тут-же за розстрільною, щоби нести поміч раненим товаришам, дістає кулю в рамя і другий санїтет відводить його до стрілецького лїкаря, щоби зложив руку, забандажував та перевязав її.

Я майже цїлу ніч то спав короткий час, то копав. На московські стріли ніхто не відповідав ані в ночи, ані слїдуючого дня. Сотник виразно заборонив стріляти, бо перед окопами стояла ще одна мадярська полева сторожа.

Зрана побігло кількох товаришів в долину по хлїб і каву. Але ані сего ані того не принесли до того роя, в котрий мене придїлено, бо Москалї удержували весь час сильний крісовий огонь лускаючими розривними кулями. Рано почали також пускати йойкаючі шрапнелї поза нас в долину.

Сиджу собі спокійнісінько в подовгастій ямі і слухаю, як понад моєю головою перелїтають зі свистом або з гудїнєм, мов чмелї, російські кулї. Лус! лус! лус! трас! трас! — наче хто бє в долонї — лускають розривні кулї, ударяючи о щось тверде. Ссес... ззз... жжж... перелїтають свобідно кулї.

Зза наших плечий стріляють з гармат на московські становища. Бух! бух! — бевхають басом гармати. Жжж... шшш... ш... ш... і хвилька тихо і чути вибух шрапнеля або ґранату. Зі свистом і йойканєм несуть ся понад наші голови російські шрапнелї.

Як стрілянина трохи втихає, то товариші перебігають з одного окопу до другого, передають собі то се, то те. Я стаю собі і цїкаво заглядаю на горб перед нашими окопами, чи не догляну російських становищ на голім горбку. Розглядаю ся по околици та обсервую, де показують ся білі димки від рвучих ся шрапнелїв.

Сонце гарно гріє і мене збирає охота списати ті свої враженя, — тимбільше, що й так не маю що робити.

В окопах над рікою Стрипою написав

Ростислав Заклиньский,
Український Січовий Стрілець.

Дня 30. серпня, 1915.

Замітка для Хвальної Редакції „Свободи" в Джерзи Сіти.

Вибачайте, що пишу олівцем; але пера і чорнила тут годї дістати. Пишу в окопах над рікою Стрипою в східній Галичинї, під постійною музикою гарматного бою обох ворожих армій.

Через те, що Ви будете мусїли й так переписувати сї мої рукописи, пишу на обох боках кождої картки, — тим більше, що о напір тут досить трудно, а особливо о тонкий, легкий.

Моя адреса: Український Січовий Стрілець, Ростислав Заклиньский, Курінь Ґорука, сотня Чмоли, Feldpost 350.

З поважанєм
Рост. Заклиньский.

ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(На ранених і вдови та сироти по убитих).

41. **Пітсбурґ, Па.** На хрестинах у п. М. і Марії Урбан зложили за стараньєм п. П. Ячника слїдуючі добродії: Т. К. Гут $3.75; С. Михалюк $3.25; П. Ячник, Н. Урбан, Гр. Варунок, Т. Ятчишин, Марія Дашкевич, Марія Урбан і Р. Стефанишин по $1.00; Л. Вантюк, Вас. Онишків, М. Усик, Евс. Бережницький, В. Новосїльський, Г. Козак, П. Мелько і Гр. Штокайло по 50 цнт.; С. Базилїв 25 цнт. Разом $18.25. — Збірка п. П. Ячника: Гр. Станчак $1.00; П. Ковбаса, П. Ячник, Ос. Венгжин, Марія Волчко і Ф. К. Волчко по 50 цнт.; В. Крушельницький 25 цнт. Разом $3.75. — Обі збірки разом (гроші надіслав п. Ол. Бучак) $22.00

Оголошено в ч. 122 „Свободи" $260.17.

ЗАГАЛЬНА КВОТА $282.17

ЗАПОВІТ КНЯЗЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО.

I.

Умираючи, князь Ярослав
заповіт своїм дїтям покинув,
щоб Україна-Русь, край наш любий, сьвятий
у руках у синів не загинув.

В заповіті тому написав Ярослав
коротеньке, та мудреє слово:
„Ви любіте ся, дїтки мої,
та шануйте один ви другого;
та щоб згода між вами була,
вас бо ненька одна породила,
і тоді вас ніщо не злома,
й не здола вас ворожая сила.
Колиж буде незгода у вас,
то загинете ви, мої дїти,
та загубите й край дорогий,
буде лихо він тяжке терпіти.

II.

Поховали сини свого князя-отця
та й Вкраїною правити стали;
але батьків сьвятий заповіт
залишили вони, занедбали.
А Україна-Русь, наша мати сьвята,
повила ся у тугу та горе;
розплило ся по нїй важке горе, нове,
мов хвилясте, синєє море:
брат на брата війною пійшов,
сполучившись з чужою ордою,

і заплакала Русь, застогнала кругом,
полила ся недоля рікою...
Не орач тоді в полю співав,
а на нивах круки закричали
та крилату свою, величезну сїмю
на обід, на крівавий скликали.
І злїтались як хмари круки
та й довбали козацькії очи,
а вже решту, сіроми вовки
доїдали у темнії ночи.

III.

Проминули ті смутні часи,
за відмінами бігли відміни, —
відмінилось усе, тільки той заповіт
не змінивсь аж до нашої днини.
Ми читаєм його, заучаєм його,
та нема і тепер у нас згоди,
і панують над нами давно
то одні то другі народи.
І втягнулись ми щиро у чужеє ярмо,
вже щирійше не можна втягнутись:
бо вже рідне, своє нам зробилось чуже
до чужого ми стали горнутись,
І безпечно нам у шкірі чужій,
ми й забули, що є у нас мати,
ще й без сорому кажем під час:
„Україні вже більше не встати!..."

* * *

Правда, любі патріоти-брати,
України-небоги синочки!
Правда, сестри байдужнії мої,
Удовиці байдужнії дочки!

На що здав ся вам край дорогий?
За що вам свою Неньку кохати?
Ви зросли, живете — непотрібна-ж уже
вам обдертая, рідная Мати!..

ФОНД ОБОРОНИ МИРОСЛАВА СІЧИНСЬКОГО.

77. **Ню Йорк, Н. Й.** Члени товариства „Дунаїв", від. 59 Р. Н. Союза, зложили на руки Зофії Фенчинської отсї жертви: Анна Заплатинська і Зофія Фенчинська по $10.00; Марія Лужницька $5.00; Анна Рак і Осип Попадюк по $2.00; Анастазія Рак, Зофія Рак і Олена Рак по $1.00. — Разом $32.00

78. **Лакавана, Н. Й.** Михайло Бростко надіслав збірку жертв в сумі $32.00

79. **Олифант, Па.** Тов. „Січ", від. 31 Р. Н. Союза зложило отсї жертви: Тов. „Січ" $20.00; Демко Хомин $2.00; Михайло Душний, Іван Пащук, Іван Желїський, Яцко Лаврук, Іван Полянський і Григорій Федів по 50 цнт.; Ол. Хомин, Ник. Гладюк, В. Шевчук, І. Прокип, С. Костик, Ф. Муха, С. Желїнський і П. Боднар по 25 цнт.; П. Павлів 10 цнт. — Разом $27.60

80. **Ню Йорк, Н. Й.** На зборах Укр. Пост. Р... „Поморяни" дня 10-го с. м. члени зложили отсї жертви: Петро Задорецький $5.00; Текля Гупало і Катерина Р...ник по $2.00; Стефан Бемко, Йона Боднар, Марія Б...ко, Григорій Гупало, Григорій Шевчук, Йоана Вр..., Доміцеля Кучкуда, Анна Кузик, Василь Кучкуда, Николай Мороз, Стефан Лоїк, Михаїл Рудїнський, ... Різник і Омелян Різник по $1.00; Анастазія Брош..., Іван Бунда, Василь Жуковський, Анна Онишкевич, Стефан Лацків по 50 цнт. — Разом $25.50

За Уряд: П. Задорецький, предс.; Гр. Гупало, ...; В. Кучкуда, секр. фін.

81. **Бабілон, Н. Й.** Тов. „Воля" жертвувало на ... сїчнім мітінгу дня 2. жовтня с. р. $25.00

82. **Отава, Іл.** Олекса Невойда прислав збірку жертв від отсих осіб: Николай Чернилевський, Дмитро Ф...ник, Теодор Галян, Михайло Лабаз, Василь С..., Яцко Федунчик, Михайло Кривошийка, Василь Чепак, Олекса Чепак і Гринько Вульчак по $1.00 — походять зі села Шпиколоси (пов. Золочів); Михайло Проц..., Теодор Коровець по $2.00; Теодор Дутка $1.00 — походять зі села Желдець (пов. Жовква); Олекса Нетов... $2.00; Петро Іваніцький і Катерина Жук по $1.00 — походять з Корналович (пов. Самбір); Стефан Гординський $1.00 — Гординя шлях. (пов. Самбір); Михайло Антоний $1.00 — Дулїби (пов. Бібрка); Яцко Романи... $1.00 — Травотолоки (пов. Зборів); Семен Тарш...ський $1.00 — Озимина вел. (пов. Самбір); Кость Павлович $1.00 — Сокерчиці (пов. Самбір); Іван Гуня 50 цнт. — Медвежі (пов. Дрогобич). — Разом $24.50

83. **Гінсвіл, Н. Й.** На весїлю у Андрія Куця зложили на руки Данила Ратушного і Никифора Весоловського датки отсї весїльні гості: М. Г. $1.40; Михайло Ляшк..., Григорій Года, Іван Хоптяний, Андрій Куць, Андрій Б...риш, Михайло Вайнер, Антін Бородавчук, Пилип Весоловський, Ілько Стецюк, Анастазія Комаранець, Трохим Юзьвак, Никифор Весоловський і Іван Польовий по $1.00; Катерина Куць 75 цнт.; Данило Ратушний, Андрій Білявський, Андрій Бордюк, Леонтій Янчак, Йосиф Паламар, Марія Лучка, Д. Л., Іван Года, Григорій Би...шевич, Онуфрій Шевчук і Григорій Харчук по 50 цнт.; Григорій Гладкий, Стефан Байн, Василь Галабурда, Николай Жилан, Марія Незнайко, Зофія Дачук, Марія Куць і Анна Козак по 25 цнт.; Теодозій Куць 15 цнт.; Максим Года і Марія Ратушова по 10 цнт. — Разом $23.00

84. **Пітсбурґ, Па.** На руки П. Шпікули, касіра чит. „Просьвіти", зложили: Чит. „Просьвіти" $10.00; члени читальні: П. Ячник $4.00; С. Михалюк, Е. Бережницький, В. Онишків, М. Усик, Гр. Варунок і П. Шпікула по $1.00. — Разом $20.00

85. **Ню Кенсінґтон, Па.** На весїлю у Івана Лобура зложили гості на руки П. Жилинського і А. Андрієвського отсї жертви: Іван Настич $1.75; Д. Гнеба, В. Дмитрів, М. Ясний, В. Каліновський, Ш. Гарбачевський і М. Беднарчук по $1.00; А. Польний 75 цнт.; Н. Лобур, С. Бінас, І. Тимочко, М. Дмитрів, В. Сопак, Н. Мельник, М. Мізюк і П. Жилинський по 50 цнт.; Кость Лобур і Д. Тулейбич по 30 цнт.; Д. Швець, Д. Степаник, Т. Лобур, І. Блажовський, І. Мельник, А. Лобур, Т. Лобур, Д. К., М. Боднар, Н. Різник, Т. Колодій, І. Беднарчук, Ю. Коваль, Ю. Мішталь, І. Заталюк, Е. П...ович, Н. Олїйник, А. Гацько, М. Пельчар, Н. Кучкуда і Т. Лобур по 25 цнт.; М. Марійка 15 цнт.; І. Климчук і Ф. Жилинський по 10 цнт.; Н. Н. 5 цнт. Зібрано загалом $18.75. За посилку гроший заплачено 15 цнт. Остало $18.60

86. **Бруклин, Н. Й.** Юлїян Павчак надїслав отсї збірки: На весїлю у Василя Сороки зложили жертви на руки Івана Карівця і Д. Тижника слїдуючі особи: Я. Завул і І. Галитїн по $1.00; І. Ярмола 50 цнт.; Н. Пуха 45 цнт.; Іван Каровець, Д. Тижник, М. Евуш, Н. Пер..., В. Тижник, Н. Яворський, О. Павлишин, В. Равлик, Н. Пилипів, М. Майбук, А. Продик, П. Зазуля, М. Мельник, М. Кобрин, Іван Коник, В. Мацюк, М. Сухороб, В. Сорока, П. Гадата, М. Гола, В. Сорока і Іван Муц по 25 цнт.; Я. Чикало 20 цнт.; решту дрібнїйшими складками. Разом $10.50. — На хрестинах у Андрія Ящишина зібрав Теодор Джаґан жертви від слїдуючих осіб: Григорій Литвин, Іван А. Балко, В. Шадрона і Петро Дацків по $1.00; Андрій Ящишин і Максим Гайтко по 50 цнт.; дрібними жертвами $2.00. Разом $7.00. Обі збірки разом $17.50

87. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Стах Микитка зібрав між своїми товаришами слїдуючі жертви: С. Микитка $5.00; І. Квасниця, Ф. Стасїцький, І. Гриник, С. Фляк, І. Захарко, В. Вовк, В. Микитка, Ф. Микитка, Н. Мартиняк і І. Франчишин по $1.00; І. Вовк, С. Чипіль і В. Коцюб по 50 цнт. — Разом $16.50

88. **Байон, Н. Дж.** Михайло Бойчук доручив слїдуючі збірки: На весїлю у І. Комаренського зложили гості на зазив В. Ошуста $4.28. — На хрестинах у М. Храпюка зложили гості $5.00. — На весїлю у А. Басараба зложили гості $4.62. — Михайло Бойчук жертвував від себе $2.00. — Разом $15.62

89. **Акрон, О.** На руки Григорія Пастуха зложили члени тов. „Укр. Зап. Січ" отсї жертви: Василь Чухрай $3.00; Кирило Матенько, Григорій Сем, Дмитро Бере..., Григорій Пастух, Стефан Унукевич, Теодор Гребик, Ілько Гаванчак, Кіндрат Хмільовський і Текля Зобків по $1.00; Николай Верник 75 цнт.; Роман Гайовий і Павло Ганиш по 50 цнт.; Михайло Гірак 25 цнт. Загальна сума $14.00. З того на оплату пересилки грошия 10 цнт. — Остає $13.90

90. **Бентлейвіл, Па.** Члени 3. відділу У. Ф. С. Р. П. зложили на зазив Т. Шевчика принагідно передсоймового мітінгу отсї жертви: Михайло Богда, Іван Рогаль, Осип Бандрівчак, Андрій Бандрівчак, Андрій Стефанський, Микола Мельничук, Микола Мадераш, Теодор Шевчик, Осип Олександер, Григорій Фареняк, Антін Добрянський, Андрій Прибиловський і Петро Бандрівчак по $1.00. — Разом $13.00

91. **Манчестер, Н. Г.** На повисшу цїль зложили жертви отсї особи: Матвій Шевяк $5.00; Василь Петрякович $1.00; Стефан Шемін, Іван Лимак, Андрій Савчак і Кузьма Лучкевич по 50 цнт. — Разом $8.00

92. **Ню Йорк, Н. Й.** На руки І. Хруставчука зложили на весїлю у Н. Стасюка жертви отсї гості: Н. Стасюк, В. Гандзюк і І. Дибчук по $1.00; С. Соловій, Н. Тищук і О. Бучак по 50 цнт.; І. Корилюк, Т. Гей, Н. Середюк, П. Пемчнюк і В. Придилюк по 25 цнт.; Т. Чосник 20 цнт.; решту дрібними датками. Загалом зібрано $6.42. З того видано на пересилку грошей 12 цнт.—Остає $6.30

93. **Сардес, Н. Дак.** На руки Н. Третяка зложили жертви отсї добродії: Антін Возняк, Йоаким Третяк, Нос. Костинюк, Дмитро Веретюк, Михайло Скоропад і Михайло Кріск по $1.00. — Разом $6.00

94. **Нескегонінґ, Па.** А. М. Дарвай жертвував $2.50

95. **Бріджпорт, Конн.** Петро Баран жертвував $1.00

96. **Ню Йорк, Н. Й.** Андрій Зарубинський жертвував $1.00

97. **Бруклин, Н. Й.** Томко Чіп жертвував $1.00

Сума оголошена в сім числї „Свободи" виносить $330.50

Оголошено в ч. 122 „Свободи" $1,007.05.

ЗАГАЛЬНА СУМА $1,337.55

При пересилцї жертв на фонд оборони Мирослава Січинського пересилають жертводавцї також желаня для п. М. Січинського. З уваги, що ті желаня забрали би дуже богато місця та утруднювали би нагляднийі перегляд виказу жертв, ми їх на сім місци не подаємо, а передаємо до рук п. Січинському. За сї желаня Комітет оборони складає щиру подяку.

Всї жертви на повисшу цїль просимо посилати на адресу касієра Комітету оборони М. Січинського:

ANDREW SAWKA,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботі, на забавах, на весілях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту ціль народну!

ЖЕРТВИ

НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

631. **Бостон, Масс.** Високоповажана Українська Народна Радо! Низше підписані Українці з Бостон, Масс., хотять стати спільно під прапор жертводавців на ціль визволеня України. Отже ми зі щирого серця, душею і тілом бажаємо та Бога благаємо, щоби вже раз не слугою з ґаздою на Вольній Неньці-Україні стати. З огляду на те, що не можемо кровю волї Україні здобути, складаємось покищо маленькими жертвами та просимо, приміть їх зі щирих сердець наших. Жертвували отсї: Петро Хома з женою $5.00; Василь Крушельницький $3.00; Михаїл Пастущак і Теодор Пастущак з женою по $2.00. — Разом **$12.00**

Бажаємо великих успіхів Українській Народній Раді. Ще не вмерла Україна! — Теодор Пастущак.

632. **Ню Йорк, Н. Й.** Високоповажаний Пане Редакторе! Прошу оголосити сих жертводавців, котрі зложили на Фонд визволеня України. На весїлю у п. Івана Кулого зложили на руки С. Подвірного слїдуючі добродії: Михайло Василів 50 цнт.; Н. Свободян, Філя Топольницька, Кейт Бран, Юзеф Паращук, Павло Стебніцький, Євдокія Кушнир і С. Подвірний по 25 цнт.; дрібними датками 13 цнт. — Разом **$2.38**

З уваги на те, що се було польське весїлє, на котрім були самі Поляки, котрі збирали жертви на польських легіонів, менї удало ся зібрати лише ту невеличку квоту. По друге, весїлє було маленьке, отже більше не можливо було зібрати. — З поважанєм, Стефан Подвірний.

633. **Мт. Кармел, Па.** Хвальна Редакціє! Дня 10 с. м. зібрав у себе на хрестинах 1 доляра на Фонд визволеня України, отже прошу о оголошенє сего у Вашій хвальній часописи. — Остаю з поважанєм, Осип Лозин **$1.00**

634. **Бріджпорт, Конн.** Петро Баран жертвував на Фонд визволеня України **$1.00**

635. **Торонто, Онт., Кан.** Василь Притула жертвував на Фонд визволеня України **$0.50**

636. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Олекса Біліньский жертвував на Фонд визволеня України **$0.25**

Сума оголошена в сім числї „Свободи" виносить $17.13.

Оголошено в ч. 122 „Свободи" $22.995.14.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $23.012.27

Доповненє: У виказї жертводавців з **Сенека Фолс, Н. Й.**, (гл. ч. п. 617 в 121 ч. „Свободи") дотичний справоздавець пропустив через недогляд імя п. **Юрка** Дуркота, який жертвував $1.00.

ДР. ІВАН ФРАНКО.

УКРАЇНСЬКИЙ ХЛІБОРОБ.

Гей, хто на сьвітї красшу долю має,
Як той, що плугом сьвяту землю оре?
Сьвятую землю в банку заставляє,
В довги впадає як в бездонне море,
І поти бєть, поки примандрує
Його віритель й землю зліцитує,
І поки в найми не пошкандибає, —
Гей, хто на сьвітї красшу долю має?

Гей, хто на сьвітї красшу долю має,
Як той, що вірно цїсареви служить,
В касарни нишком свій рід споминає,
Зітхає нишком і клене і тужить,
Махає ґвером, в „ґлїдї" машируе,
На вартах мерзне, в „шпанґах" креперує,
В „їбунках" пріє, „комісняк" снїдає, —
Гей, хто на сьвітї красшу долю має?

Гей, хто на сьвітї красшу долю має,
Як той, хто щирим патріотом зветь ся,
Податки точно щороку складає,
Власти шанує, аж до долу гнеть ся
Перед жандармом; і хоч дуже бідний,
Як треба дати, дасть і гріш послїдний,
А нащо, защо дав — і не питає, —
Гей, хто на сьвітї красшу долю має?

Гей, хто на сьвітї красшу долю має,
Як той, що все лиш ту науку чує,
Що тільки бідних Господь Бег карає,
Що ласка Божа тільки в богача є,
Що чорт усюди чоловіка кусить,
А бідний все в покусї впасти мусить,
Що хлоп лїнюх, пяниця і свиня є, —
Гей, хто на сьвітї красшу долю має?

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

Лист з села Кологури, повіт Бібрка, писаний до Марка Денеґи в Обурн, Н. Й., дня 18. серпня 1915.

Дорогий Мужу! Пишу Тобі лиш пару слів, бо не знаю, де Ти тепер перебуваєш. Тут говорять, що наших людий повиганяли з Америки до краю, тож може бути, що того мого листа не дістанеш. Коло нас велика біда. Так нас скарав ворог, що тяжко, аби ми ту біду перебули. Пять місяців тому була коло нас велика битва. Люди сиділи по ямах, душили ся і я з ними без краплї води і кавалка хлїба. **Богато людий повмирало з голоду. У нас Москалї забрали корови, збіже і всьо, що йно було. Приходить голод, бо не маємо що в губу взяти.** Наш край дає нам утриманє, але того не вистарчає, бо дістаємо лиш по 40 дека на особу. Тяжко з дїтьми тим виживити ся і я не знаю, чи ми то перебудемо. Шваґра Николу забила куля дома і богато людий побило, а притім богато поумирало зі слабости, з голоду і зі страху. **По инших селах люди бідують таксамо як і ми і богато поумирало.** У Шалати всї повмирали, тілько одна дївчина лишила ся, Явдоха. В селї сумно, біда і навіть не годен нїгде вийти. Москалї і наші позабирали хлопів і хлопців; тілько старі полишали ся і малі, але і вони Бог знає, чи виховають ся. **Ми молимо Бога, аби Москаль ще раз не вернув ся, бо тогди був би вже певно конець нашого житя. Аби ми побачили їх були тогди, як свого дїда з гробу!** Тимчасом ми ще трохи здорові, а що буде далї — Бог знає! Як той лист дістанеш, то зараз відпиши і припли для нас пару ринських, поки ще тримаємо ся на ногах. Не жалуй ся, що я так довго не писала. Се стало ся тому, що за панованя того проклятого Москаля почта не курсувала. Будь здоров і не забувай за мене, за дїти і за фамілїю. — Твоя жена Варвара Денеґа.

НЕУСТРАШИМИЙ ЛЯНДВЕРИСТ.

Австрійські жовніри, родом з Галичини, які у битвах в місяцях жовтни, падолисті і грудни минувшого року дістали ся в російський полон, зістали пізнійше або російськими властями звільнені з полону і відіслані до своїх громад, або таки самі повтїкали з неволї і вернули ся у родину.

В самих тільки пару громадах, які лежать в найблизшій околиці Жидачова, було таких утїкачів і звільнених з неволї 50 до 60 людий.

І одного дня видала російська етапна команда всїм війтам приказ позбирати таких людий і відставити до Жидачова. Коли се стало ся, всїх їх уставлено під церквою, винесено і уставлено там образ царя і візвано їх зложити присягу вірности.

Поміж тими людьми находив ся інфантерист 33-го полку краєвої оборони, именем Іван Маличенко з Малехова, повіт Жидачів. І він не підніс своєї правої руки до присяги. На питанє російського війскового команданта, чому він не підніс руки, відповів спокійно і коротко: „Я присягати не буду".

На се командант вдарив його девять разів пястуком по лици.

Тепер поспитав його командант ще раз, чи він буде присягати. Та і тепер дістав тусаму відповідь з тим додатком: „Я російському цареви не буду присягати на вірність. Коли вам подобаєть ся, то можете мене повісити або застрілити".

Його приказано відвести на бік, відчислити 25 нагаїв, а потім замкнути до вязниці.

Слїдуючого дня його знова виведено і на поновне освідченє, що він не буде присягати російському цареви, вичислено йому нових 25 нагаїв, по чім зачинено його назад до вязниці.

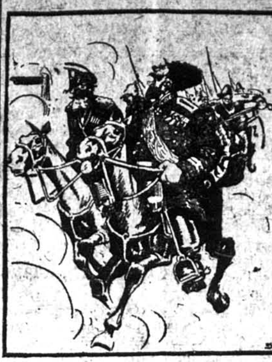
Третого дня повторило ся тесаме, та Маличенко остав непохитний.

Посїм його відставлено в напрямі Миколаєва. Що з ним стало ся і де він тепер перебуває, — не знати. Дома він лишив свою родину в найбільшій нужді.

Військова команда краєвої оборони, коли се дійшло до її відома, приказала отсю подію, так як ми її тут подали, передати в денних приказах всїх полків з тим додатком, що жінці геройського українського жовніра сейчас виплачено з воєнної каси суму 500 корон.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

РУССКІЄ КАЗАКІ.

1-ший козак: „Наступленіє" хороша річ, але утеча ще красша.

2-гий козак: Хороша, як знаєш куди втїкати! А то часом втїкнеш та просто в німецькі руки, а часом німецька гарматна куля тебе зловить підчас утечі, або глянь: ось з воздуха стріляє проклятий Ґерманєц!

МИРОСЛАВ СІЧИНСЬКИЙ В СКРЕНТОНІ.

В НЕДІЛЮ ПОПОЛУДНИ ДНЯ 24-ГО С. М.
буде Мирослав Січинський промовляти на

МАСОВІМ УКРАЇНСЬКІМ ВІЧУ

в Скрентоні
в Полай Театрі, 220 Вайомінґ Евеню, Скрентон, Па.
Кромі Січинського будуть промовляти ще другі знамениті бесїдники по українські і по анґлїйськи.

ВІЧЕ ПІЧНЕТЬ СЯ ТОЧНО О 3-ІЙ ГОД. ПОПОЛ.

Ціль віча поінформувати про українські справи своїх і чужих та зібрати дещо гроша в користь українських вдів і сиріт в Галичинї.

На се віче повинні прийти всї сьвідомі Українцї не тільки зі Скрентону, але і з кождої місцевости від Карбондейл, Па., аж по Вілксбері, Па.

Бо нагода побачити Мирослава Січинського і послухати його промови не так скоро а може і нїколи Вам знов не трафить ся.

Нинї він покищо на свободї, та питанє, що з ним дальше стане ся: чи остане він тут повноправним горожанином, чи може завернуть його назад до краю.

Все можливе.

Тому приходїть всї тепер, в недїлю 24-го жовтня, коли Ви певні, що його побачите і послухаєте.

Також будьте ласка помочи Комітетови оплатити кошти устроєня віча і зібрати дещо для бідних вдів та сиріт в Галичинї.

Комітет винаняв на се віче найлїпшу галю в місті Скрентонї, яка з розходами на тикети, програми і т. п. буде коштувати около 150 долярів.

Закон міста Скрентону (ординенс) не позволяє продавати тикетів в недїлю, нї збирати гроший на галї, тому, щоби було відки покрити кошти зібраня, комітет надрукував вступні тикети і просить секретарів тутешних і околичних українських товариств, щоби вони сейчас розпродали сї тикети між своїми членами, а гроші за них і непродані тикети найдальше до суботи 23. с. м. відіслали до касієра Комітету на адресу: Юрій Крайківський, 402 Бродвей, Скрентон, Па.

За тікет просимо жертвувати не меньше як по 25 центів за один; хто може, нехай буде ласкавий жертвувати більше. Всї гроші, які зістануть по оплаченю коштів урядженя віча, підуть на ціль добру, на вдови і сироти в Галичинї.

Приходїм на віче всї, нехай дома остають хиба ті, що хорі.

Ми мусимо мати на вічу що найменьше 3.000 людий.

В НЕДІЛЮ КОЛО ГАЛЇ ТИКЕТІВ НЕ БУДЕ ПРОДАВАТИ СЯ, БО НЕ ВІЛЬНО.

Без тикету на галю нїкого не пустять.

КОМІТЕТ.

ВІСТИ З КАНАДИ.

Преосвщ. епископ Кир Никита в Сарто, Ман.

В недїлю, дня 3. жовтня с. р. відвідав Преосвщ. епископ Кир Никита з браку сьвящеників сам кольонію Сарто в полудневій Манїтобі. Відправив там Службу Божу, виголосив принагідну проповідь, охрестив 15 дїтий, та був присутний в школї на попысї дїтий, що в українській і анґлїйській мові дали наглядний доказ успішної працї молодої учительки Українки п. Е. Білїнської. Преосвщ. епископ заохотив дїтий до працї і користаня з часу і науки люблєної загально учительки. Довго опісля розмовляв Епископ з парохіянами про місцеві потреби і в ночи від'їхав назад до Віннїпеґу.

Пійшов на фарму.

В. Е. Еліот, бувший головний інспектор нових порляментарних будинків в провінції Манїтобі, покинув свій фах архитекта і взяв гомстед недалеко місцевости Мек Крери. Еліот говорить, що по викритю скандалу з манїтобським парляментом, він не може числити на успіх у своїм фаху.

Довги Канади.

Довги Канади до дня 31. марта, 1915, виносять:

Довги затягнені в Канаді	$764,960.94
Довги затягнені в Лондонї	338,369,979.07
Часові позички	81,073,684.21
Банкові банкноти на виплачене довгу	5,625,339.53
Домініяльні векслї	157,056,118.91
Вложені гроші до щадничих почтових кас $39,995,406; до доміньяльних і провінціональних щадничих кас $14,006,311.86	54,001,718.26
Фонди тростів	10,369,810.53
Належитости провінцій	11,920,481.20
Ріжні і банкові належитости	41,292,924.63
Цїлий довг	$700,475,017.28

На сей довг має Канада маєтку:

Вкладки і резервовий фонд	$10,790,806.51
Инші вкладки	111,719,684.43
Провінціональні належитости	2,296,327.90
Ріжні і банкові належитости	126,292,115.23
Цїлий маєток	$251,098,934.07
Чистий довг виносить до дня 31. марта 1915 р.	$449,376,083.21
Чистий довг виносив до кінця 31. марта 1914 р.	$335,996,850.14
В остатнім роцї збільшив ся довг о суму	$113,379,233.07

З часової позички $81,073.684, позичила Канада суму $61,493.684 у правительства Великої Британії на воєнні цїли. На воєнні цїли позичає Канада місячно майже $10,000.000. Від кінця марта до кінця серпня с. р. позичила Канада у британського правительства дальших $50,000.000 на воєнні цїли.

Молоченє збіжа в західній Канаді.

Мінїстер рільництва В. Вінклер звертає увагу фармерів, щоби з огляду на дощі не спішили ся з молоченєм збіжа і не молотили, доки добре снопи не висохнуть. Хотяй нема тепер погоди; най фармері будуть спокійні і чекають, а перед зимою ще все зерно вимолотять і сховають.

Справа німецької школи в Келґарі.

Келґарські Нїмцї заложили собі школу й удержували її власним коштом. В школї учили учителї Нїмцї. Коли однак се дійшло до відомости правительства, предсїдатель Шкільної Ради Мек-Доналд завізвав родичів дїтий, котрі ходили до сеї школи, щоби посилали дїтий до публичних шкіл, а в противнім разї загрозив їм гривною.

ВОЄННІ ПІСНЇ.

Читаємо вже в біблїї, що Ламех, побивши ворогів, співав тріюмфальну пісню.

Опісля християнське війско воюючи співало иноді: Алилуя.

Марселєза.

Для французької революції написана „Марселєза" стала нинї загальною боєвою піснею всїх, хто стремить до виборення свободи. Марселєзу написав Руж де Ліль 1792 р. в передоднї революції.

Сю пісню співав нарід їдучи з Марсилїї до Парижа і підчас нападу на Тулєри в часї революції. Тепер се націнальний гимн Французів. Сю пісню переложено на инші мови і вона є нинї також гимном робітничих партій ріжних країв.

Ді Вахт ам Райн.

Нїмцї співали давнїйше гимн: „Я є Прусак", але підчас французько-пруської війни жовнїрам так сподобала ся пісня Ді Вахт ам Райн (Сторожа на Ренї), що принято її яко народний гимн. Сю пісню написав Шнекембурґер 1840 р.

Ля Брабанконне.

Так називає ся гимн Бельґійців, а вперве появила ся та пісня підчас війни між Голяндією а Бельґією 1630 р. Автором її був Женневаль.

Боже буди покровитель.

Австрійський гимн „Боже буди покровитель" мав написати славний музик Гайдн около 1697 року. Кажуть, що Гайдн вже перед самою смертию доволїк ся до фортепяна, щоби в послїдне почути сей гимн.

Боже, царя храні.

Сю пісню написав Янковський, а музику зложив на приказ царя Николая I, Ал. Львов в 1883 роцї.

Устай, устай Србіне.

Пісня „Устай, устай Србіне" — Вставай, вставай Сербе, стала широко звісною і захопила Сербів в 1848 р., підчас тодїшної війни. Автор і музик не знані.

Кімі ґа йо ва.

Так зачинаєсь японський гимн. Музику до слів написав Гоняі Гіроморі.

Год сейв ді Кінґ.

Боже застули короля — се гимн анґлїйський, який в Канаді можна почути на кождих зборах. На тусаму мельодію співаєть ся у Злучених Державах відомий гимн „Май контрі".

ВОЄННІ АНЕКДОТИ.

Російський салдат у Львові зацікавив ся дуже памятником Собєського і питає:
— Хто се такий?
— Польський король Собєський, — кажуть йому.
— А що він зробив такого?
— Побив Турків під Віднем.
— А йшов до Відня через Перемишль і Карпати?
— Нї.
— О! то він був мурійший від нашого великого князя Николая Николаєвича.

Перед битвою офіцир промовляє до салдатів і каже:
— Як хто з вас згине, то пійде просто до неба.
Зараз пійшли до бою і за чверть години згинуло 700 жовнїрів. Будучи певними обіцяного неба, добивають ся до небесної брами:
— Пусти нас, сьв. Петре, ми салдати, що погинули в битві під Н.!
— А кілько вас є там?
— Сімсот.
— Забирайтесь, шахраї, відси — говорить розгніваний сторож раю — се не ви! „Новоє Время" писало, що там згинуло лише 15.

ОДИН ЗА ВСІХ, ВСІ ЗА ОДНОГО!

Першу часть сеї пословиці сповнив всїм нам знаний наш герой п. Мирослав Січинський.

ВІН ДАВ ВСЕ, ЩО МАВ, БО ЖИТЯ СВОГО НЕ ПОЩАДИВ.

Другу часть сеї пословиці мусиш сповнити ти, український народе. Чим? Грошевою підмогою! Допоможім йому всї як один стати горожанином вільної републики, нехай син твій, Україно, не буде скитальцем, але вільним між вільними.

Тими короткими словами відзиваєсь Укр. Нар. Комітет в Нюарку до всїх Українців з зазивом, що почавши від

ДНЯ 18-го ЖОВТНЯ (В ПОНЕДІЛОК), ДО ДНЯ 24-го ЖОВТНЯ (В НЕДІЛЮ),

то є цїлий тиждень є посьвячений нашому героєви під назвою **„ТИЖДЕНЬ МИРОСЛАВА СІЧИНСЬКОГО"**. Цїлий той тиждень будуть збирати колєктори, вибрані в товариствах, або назначені Укр. Нар. Комітетом, по хатах між Українцями на фонд оборони Мирослава Січинського. Не жалуй, брате-сестро, а поможи.

Він дав що мав, аби поліпшити твою долю і волю.

Охочі молодцї, що хотїлиб занятись колєкторством, зголосїть ся до п. Тимка Рудого, секретаря, 34 Livingston St., 2nd floor, Newark, N. J., а ті, в кого не будуть колєктори, нехай зволять дати свої датки касієрови п. Ів. Терновському, 64 Charlton St., Newark, N. J.

Всї жертводавцї будуть оголошені в часописи.

І тим докажемо, що ми дїлом вмієм віддати наші народні довги, як станем всї за одного.

З поважанєм,
УКР. НАР. КОМІТЕТ,
Нюарк, Н. Дж.

(Гляди за оголошенєм на иншій сторонї).

ЯКІ КОРИСТИ ДАЄ У. Н. СОЮЗ СВОЇМ ЧЛЕНАМ?

Ціллю У. Н. Союза є зєдинити в одну громаду всіх Українців, замешкалих в Америці, без огляду на їх політичні чи релігійні переконаня, нести матеріяльну поміч членам і їх родинам на случай смерти або нещастя члена, ширити серед своїх членів просьвіту і науку через видаванє часописи і просьвітних книжочок.

Головні користи для членів є отсі:

НА СЛУЧАЙ СМЕРТИ родина члена одержить посмертну запомогу, і то в цілости в такій сумі, на яку член був обезпечений.

НА СЛУЧАЙ КАЛІЦТВА АБО НЕСПОСІБНОСТИ ДО ПРАЦІ одержить член запомогу з фонду убогих.

Кождий член дістає **ЧАСОПИСЬ І ПРОСЬВІТНІ ВИДАНЯ.**

Крім сего одержують члени, за місячною доплатою до нарідного фонду в сумі 25 цнт. за кожду дитину, **ДІТОЧУ ЧАСОПИСЬ, А НА СЛУЧАЙ СМЕРТИ ДИТИНИ, ЗАПОМОГУ У ВИСОТІ ДО $200.00** (на покрите коштів лїченя і похорону дитини). Спосібним дітям уділяє У. Н. Союз стипендії на покінченє наук у висших школах.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую своїх приятелів **ДМИТРА РІДНЯКА СЕМЯНОГО**, його швагра і **НИКОЛУ РОШКУ**, з села Прават Ленковіц, повіт Чернівці, Буковина. Хто би знав о них, або вони самі, прошу зголосити ся на сей адрес: Nikolaj Malaryk, 61 Sheffield St., St. John, N. B., Canada. 122-24

Пошукую **ДОБРОГО ЗОЛОТАРЯ**, котрий має добру практику, аби листовно зголосив ся на мою адресу: Eug. Wasylenko, 340 First Str., Troy, N. Y. 122-24

Пошукую своїх сестер **МИХАЛИНИ ФЕДИШИН** і **КАСЬКИ ДЕМЕКА**, з села Перегноїв, пов. Перемишляни. Хто би о них знав, або вони самі, прошу написати на адресу: John Wojczyszyn, 173 Wurtele St., Montreal, Que., Canada. 121-23

Пошукую свого брата **МИХАЇЛА КРАВЧУКА** з села Шилів, повіт Збараж, Галичина. Рік тому перебував в Норгтемптон, Па. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Hryc Krawczuk, 569 Aberdeen Ave., Winnipeg, Man., Canada. 123-25

Пошукую свого товариша **ІВАНА ТАМАНЮКА**. Перебував в Форнес Турнер, Кан. Родом з села Торговиця Пільна, повіт Товмач. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Iwan Seniuk, P. O. Cutler, Ont., Can. 123

Пошукую свого краяна **АНДРІЯ ГУРНЯКА**: він походить з села Кривенького, повіт Гусятин. В Америці від 7-ох літ. Перебував в Ню Йорку. Хто би про него знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Andrij Fug, 722 Burrows Ave., Winnipeg, Man., Canada. 123

Де є **МИХАЇЛ ПУЩАК**, з села Ясельо, повіт Сянік, Галичина. Має 26 літ; до Америки приїхав перед 4-ма роками. Тепер має перебувати в околиці Бутлер, Па. Пошукує його сестра в дуже важній справі. Хто би о нім знав, або він сам, прошу написати на адресу: Mary Pushshak, 109 — 4th St., Passaic, N. J. 123-25

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ на службу до домашних робіт. Платня відповідна. Голоситись до властителя дому під числом 296 Bergen Ave., Jersey City, N. J. 122-23

Сьвященик, котрого родина є тепер в краю, пошукує **ДОБРОЇ КУХАРКИ**, старшої женщини. Платня після умови. Зголошеня висилати на адресу: Sviaschenyk, c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 122—

КОЛИ ВАШ ТЕПЕРІШНИЙ ЗАРОБОК є за малий, то при спільній праці зі мною напевно збільшите його. Звернїть ся до мене, а я уділю Вам потрібні інформації і дам Вам ілюстровані катальоги і всякі поради для осягненя сеї цїли. Зголошеня на заступництво на округ вишлю на жаданє. Пишіть сейчас, заки хтось другий Вас не випередив. Brooks Export Co., 45 West 34th St., New York, N. Y. 123-25

ШІКАГО, ІЛЛ. Подає ся до відома всім інтересованим, що **УКРАЇНСЬКИЙ КРУЖОК САМООБРАЗОВАНЯ** в Шікаґо, Ілл. уряджує наукові виклади кождої середи о год. 8. вечером і кождої неділі о год. 2-ій попол. під ч. 1624 Вест Супіріор Ст. Молоді особи можуть дістати добру пораду, коли би хотіли піти до якихсь шкіл. 108в—

ВІЙНА! ГОРИТЬ! ЛИШЕ 50 ЦЕНТІВ коштує дві мапи воєнні, дві мапи Европи в кольорах, дві мапи воєнні фотографовані, образ всіх пануючих. Є се найцікавійші мапи з докладним означенєм воєнного терену. Моні ордери виписуйте:
UKRAINIAN NATIONAL SELLING CO.,
96 Broadway, Room 118, New York, N. Y.
123-34

ПОТРІБНО ДІВЧАТ ДО ПРАЛЬНІ.

ВПРАВИ НЕ ВИМАГАЄСЬ. КОЖДА ДІВЧИНА ДІСТАЄ СТАЛЕВУ ШАФКУ НА РІЧИ. НА ЖАДАНЄ, ДІВЧАТА ДІСТАЮТЬ В ЇДАЛЬНІ ПЕРЕКУСКУ ПО 15 ЦНТ. НА ТИЖДЕНЬ. ГОЛОСИТИСЬ НА АДРЕСУ:
THE R. H. H. STEEL LAUNDRY, 121-23
136 Oakland Ave, Jersey City, N. J.

ВАЖНИЙ ТЕЛЕҐРАМ ДО ВСІХ!

Пишіть до нас сейчас по ілюстрований катальоґ годинників, ріжних музичних інструментів, ріжні барберські прибори і бритви; друкарні, практичні парасолї і взагалї ріжнородні прибори. Просимо залучити 2-цент. марку на пересилку катальоґа. Пишіть на адресу:
120вч30 STANDARD SUPPLY CO.,
951 W. Erie St., Dep. 25, Chicago, Ill.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! Виробляємо ҐЕРДАНИ з кораликів до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з більших кораликів $1.50, з меньших кораликів $2.00. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах, ціна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 94--

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хатї портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика і Б. Хмельницького. Величина 16x20 цалів, ціна 50 центів за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76 —
RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

можна набути за 20 цнт. в книгарни „Свободи". — Величина портрету: 13x16 цалів. — Сей портрет повинен находити ся в кождій українській хатї.

Замовленя шліть до:
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВЩИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

—0—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія ґірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополченє (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталїон або дивізію.

—0—

(Дальше).

ПОЛОНЕНІ:

Котис Володимир (полевий курат), 77 п.
Чехович Тадей (оберл.), 10 п.
Андрущак Іван, 10 п.
Артим Олекса, 10 п.
Бабяк Іван, 10 п.
Бачинський Григорій, 10 п.
Байтала Антін, 10 п.
Баран Іван, 10 п.
Беднарчик Михайло, 10 п.
Беднарчик Стефан, 10 п.
Белей Іван, 10 п.
Білик Ілько, 10 п.
Блашик Іван, інф. (в Росії)
Бобер Михайло, 10 п.
Бочар Антін, 10 п.
Бойко Іван, інф. (в Росії)
Бродович Йосиф, інф. (в Росії)
Бучок Іван, 10 п.
Бугай Гринь, з. о., ран. (у шпитали в Росії)
Вукрий Йосиф, 10 п.
Букса Олекса, 10 п.
Бурий Андрух, інф. (в Росії)
Бурин Максим, 10 п.
Васенко Ілько, 10 п.
Василовський Григорій, 10 п.
Василь Михайло, 10 п.
Василечко Іван, 10 п.
Васильків Олекса, 10 п.
Василишин Никола, 10 п.
Вавришко Василь, інф. (в Росії)
Венцлів Юрко, інф. (в Росії)
Вербанець Мірко, стр. (в Росії)
Вергун Олекса, цивіль (в Росії)
Вінцковський Павло, 10 п.
Воєвідка Йосиф, 10 п.
Войтович Максим, 10 п.
Вовк Петро, 10 п.
Волошин Григорій, 10 п.
Воробяк Теодор, 10 п.
Возняк Андрій, 10 п.
Вшаняк Михайло, 10 п.
Гайдук Стефан, інф. (в Росії)
Галайко Никола, 10 п.
Галайко Петро, 10 п.
Гамар Панько, 10 п.
Ганас Стефан, 10 п.
Гавриляк Іван, 10 п.
Гавриляк Теодор, 10 п.
Гладун Яків, інф., ран. (в Росії)
Гладиш Йосиф, 10 п.
Гливяк Никола, 10 п.
Головецький Дмитро, 10 п.
Голубець Теодор, 10 п.
Гринькевич Семен, 10 п.
Гудзицький Антін, 10 п.
Гуменчук Кость, 10 п.
Гребінський Франко, інф. (в Росії)
Гутей Іван, 10 п.
Гузик Йосиф, 10 п.
Данчук Михайло, 10 п.
Данчура Олекса, 10 п.
Даноль Іван, 10 п.
Демчак Григорій, 10 п.
Демкович Никола, цивіль (в Росії)
Духняк Никола, 10 п.
Дуда Іван, 10 п.
Дикун Василь, 10 п.
Жолобак Іван, 10 п.
Заблоцький Іван, 10 п.
Загарбинський Никола, 10 п.
Зарічний Никола, 10 п.
Зазуля Василь, 10 п.
Зельвак Йосиф, 10 п.
Іскомин Іван, 10 п.
Іванчук Василь, 10 п.
Іванчук Олекса, ран. (у шпитали в Росії)
Іваницький Стефан, арт. (в Росії)
Іваникович Йосиф, 10 п.
Івасько Петро, 10 п.
Калита Юрко, 10 п.
Калька Андрій, інф. (в Росії)
Каспарик Йосиф, 10 п.
Кашник Володислав, підоф. (в Росії)
Кавяк Іван, 10 п.
Кавій Павло, 10 п.
Казенко Володислав, 10 п.
Кендевич Іван (в Росії)
Керч Василь, 10 п.
Кіштан Теодор, цивіль (в Росії)
Ключник Стефан, 10 п.
Клиз Тома, 10 п.
Коцан Антін, 10 п.
Кочеркевич Іван, 10 п.
Колеса Михайло (в Росії)
Колодій Михайло, 10 п.
Коман Олекса (в Росії)
Кополович Михайло, піонїр (в Росії)
Король Іван, 10 п.
Коростель Федор, улан (в Росії)
Кореньовський Дмитро, 10 п.
Кость Никола, 10 п.
Кочак Никола, інф. (в Росії)
Ковальський Антін, 10 п.
Ковальський Никола, 10 п.
Козар Павло, 10 п.
Козимир Теодор, 10 п.
Красівський Антін, улан (в Росії)
Кречун Іван, інф. (в Росії)
Кріль Іван, 10 п.
Крупинський Йосиф, 10 п.
Кухар Дмитро, 10 п.
Курило Василь, 10 п.
Курило Іван, 10 п.
Курило Петро, 10 п.
Кусий Юліян, 10 п.
Кушнір Петро, 10 п.
Лаба Іван, 10 п.
Лабяк Йосиф, 10 п.
Лях Франко, 10 п.
Лазар Василь, інф. (в Росії)
Лонь Антін, 10 п.
Ленир Михайло, 10 п.
Лепіта Теодор, ран. (в Росії)
Лерт Іван, ран. (у шпитали в Росії)
Лесняк Антін, 10 п.
Левандовський Войтко, 10 п.
Левчак Андрій, 10 п.
Левяш Михайло, 10 п.
Лоза Никола, 10 п.
Лучишин Никола, 10 п.
Линчак Іван (в Росії)
Лихота Павло, 10 п.
Махник Антін, 10 п.
Махник Йосиф, 10 п.
Маховський Франко, 10 п.
Мадійовський Войтко, 10 п.
Майкут Іван, 10 п.
Маковський Іван, 10 п.
Малиновський Йосиф, 10 п.
Мартинюк Володимир, улан (в Росії)
Марчин Михайло, ран. (у шпитали в Росії)
Маслик Антін, 10 п.
Масний Павло, ран. (у шпитали в Росії)
Матійчак Григорій, 10 п.
Мазур Іван, 10 п. (ур. 1884)
Мазур Іван, 10 п. (ур. 1893)
Мазурик Іван, 10 п.
Маврчак Стефан, (в Росії)
Місевич Іван, 28 п. (в Росії)
Місінський Едвард, 10 п.
Містур Йосиф, 10 п.
Міцький Іван (в Росії)
Мосцішко Іван, 10 п.
Мигаль Іван, 10 п.
Микосович Юрко (у шпитали в Росії)
Михалешка Василь, 10 п.
Михалкевич Йосиф, 10 п.
Наконечний Володислав, 10 п.
Налепа Никола, 10 п.
Нестаровський Іван, 10 п.
Нестор Гнат, 10 п.
Нестор Іван, 10 п.
Новаковський Андрій, 10 п.
Нич Франко, 10 п.
Олеяк Петро, 10 п.
Олеш Никола, 10 п.
Ончак Йосиф, цивіль (в Росії)
Опалинський Франко, 10 п.
Осипович Василь (в Росії)
Остафінський Іван, 10 п.
Паливода Стефан, 10 п.
Панько Андрій, 10 п.
Паращишин Семен, 10 п.
Пасцяк Петро, 10 п.
Пасемник Стах, інф. (в Росії)
Павук Ілько, 10 п.
Павлів Іван, підоф. (в Росії)
Пель Іван, інф. (у шпитали в Росії)
Первенець Ілько, 10 п.
Петрисор Лука (в Росії)
Петровський Франко (в Росії)
Піхлопок Іван, 10 п.
Піхура Теодор, 10 п.
Пілявський Теодор, 10 п.
Полянський Йосиф, 10 п.
Полеховський Никола, 10 п.

(Дальше буде).

ПРОФ. ДОКТОР ДЕЙЧ
Доктор медицини

Одинокий **ДІЙСНО РУСЬКИЙ** проф. доктор (без толмачів), котрий був в шпиталях Св. Духа, Дитятя Ісуса і других в Варшаві, лічить особисто, совісно і успішно всякі недуги мущин, женщин і дітий. 114в2…
Dr. DEUTSCH,
229 East 14th St., New York, N. Y.

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий триває все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплетний курс, який триває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Гарантуємо лайсенси.
КОШТ $15.00.
International School of Automobile Engineers, 88-111
147 E. 40th St., New York

Українці! СТАНЬТЕ ЯК ОДИН і від сегодня все купуйте в - -
УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ ТОРГОВЛИ

ПРОДАЄМО: золоті годинки, стінні годинники, перстені, брошки, шпильки, папіросниці, бритви, машинки до голеня і всі прибори, перфуми, помади, ґрамофони, скрипки, гармонії, кларнети і фортепяни. Річи домові: ковдри, подушки, коци, накривала на ліжка, обруси, машини до шитя і до праня і карпети. — Для ТОВАРИСТВ: печатки, відзнаки, прапори, уніформи. — Рейнковти, краватки, синьо-жовті прапори і фани. — Молитвенники, хрестики, образи і майже всі церковні річи. — Пера атраментові, рами, фіґури. — Байцикли і машини до писаня. — Календарі робимо спеціяльно для ґросерень, папір листовий і почтівки. — РУСЬКІ ШТОРНИКИ ПОВИННІ ЗАМОВЛЯТИ ТОВАР ЧЕРЕЗ НАШУ ТОРГОВЛЮ. Не пишіть до нас по жадні катальоґи, але замовте у нас якусь річ за таку ціну, як ви хочете і вишліть нам половину гроший зараз, решту заплатите як отримаєте товар.

Українці, возьміть собі від нині за сьвятий обовязок, що все купите лише в Українській Народній Торговли. Ану хто перший. 119

UKRAINIAN NATIONAL SELLING CO.,
96 Broadway, Room 118, New York, N. Y.

ПРОШУ ПЕРЕЧИТАТИ! Коли хочете мати правдиві „Таємничі книжки Чорної Маґії" з котрих можете довідатись про богато чародійних таємниць, і з котрих можете богато користати, то в мене дістанете такі по найтанших цінах. Пишіть ще сьогодня, залучаючи кілька почтових стемпів на пересилку цінника.
Адресуйте: 119-28
W. H. MILLER,
298 Fountain St., Winnipeg, Man.

ДАРОМ! ЦІЛКОМ! ДАРОМ!

Вивчу грати на якім небудь інструменті, єсли тільки Ви любитель музики, не робить ріжниці, чи ви грали на якім інструменті, чи ні. Ґарантую за успіх моєї науки в часі 20 до 25 днів.

Жадайте сегодня катальоґ, залучаючи 2-центову марку на відповідь.
Адресуйте: 122-28
T. KASPER,
5719 S. Laflin St., D. A. Chicago, Ill.

ВАЖНА НОВІСТЬ.

КАТАЛЬОҐ ПІД НАЗВОЮ:
„ЗБІРНИК СИЛИ, ЗДОРОВЛЯ І ДОВГОЛІТЯ"
друкований в рідній українській мові, небавом вийде з друку. Вишлемо даром кождому, що пришле свій адрес.
MINNESOTA CHEMICAL MFG. CO.
St. Paul, Minn.

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.
(Старокраєвого християнського лїкаря.)

Се лічниче заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестуджене, запалене легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічую з ревматизму, пухлини і ран, лишаї і скірні викиди. Ліки виробляють ся під доглядом лїкаря і з вибраних зїл привезених зі старого краю. Лїкар говорить по руськи. 25-

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділь.
Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?
А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

З 21 КАМІНЯМИ ПОЗОЛОЧУВАНА ГОДИНКА ЛИШЕ $5.95.

Славна „Гаммонда" з 21 камінями, звісна як найлїпша зелїзнича годинка, яка вказує час докладно, має патентовані улїпшеня, ҐАРАНТОВАНА НА 20 ЛІТ, з позолочуваними ковертами. Вартує $35 для кождого, хто потребує доброї і докладної годинки. Наша знижена фабрична ціна лише $5.95. Вишліть до нас се оголошене і 20 центів на депозит, а ми вішлемо Вам сю годинку сейчас почтою або експресом до оглянення. Коли Вам подобаєсь і упевнитесь, що вона є найкрасшою і НАЙЛІПШОЮ ЗОЛОТОЮ годинкою, яку коли доводилось Вам бачити, без згляду на ціну, то задержіть її собі. А коли Вам вона не сподобаєсь, то зверніть її на наш кошт а ми звернемо Вам гроші. Огляньте вперед сю годинку, заки купите деинде. Ми певні, що вона Вам подобаєсь. Дістанете преціозний ланцюшок даром, коли вишлете зараз Ваше замовлене. Користайте з сеї оферти. 123
HAMMOND SALES CO., Dep. 123, ST. LOUIS, MO.

Як правдою є, що 2 x 2 = 4

так правдою є, що з 13 ріжних ростинних частий, як: трава, цьвіти, листки, корінці і т. д. в тайний спосіб витворений

БОЛГАРСЬКИЙ КРОВНИЙ ЧАЙ,

є найлїпшим і найскорше ділаючим ліком на всякі хороби жолудка, нирок, селезінки, кишок, міхура; проти запору, браку апетиту, нестравности, ревматизму; проти болів нервових, або простуди та болю голови і т. д.

Сей-то чай усуне непотрібні кровні тканки і злу кров з організму а сьвіжу, повну сили і житя кров влиє до жил.

Про добрий вислід уживаня, сьвідчать замовленя, яких дотепер вплинуло понад сто тисяч.

Одна велика, на пять місяців для цїлої родини вистарчаюча пачка, зістане вислана кождому, за надісланєм $1.00, через

MARVEL PRODUCTS COMPANY
329 LIBERTY AVE.,
Pittsburgh, Pa.

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосованє наукової методи.

ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО.

До лїченя.

Чи Вам випадає волосе? Чи Ви посивіли зі старости? Чи вони занечищені і лиші? Чи маєте порплї і чи свербить Вас скіра? Чи Ви є лисі, чи допероа починаєте лисіти?

Коли Ви терпите хотру з вимінених недуг, то не зволїкайте, але старайтесь запобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ",

Третій тиждень.

яку написав один з европейських специялістів. Ся книга обнимає слідуючі розділи:

Чудеса з волосем. Будова волося і тїмени. Причина випадання волося і лисеня. Як забезпечите здоровий і гарний поріст волося. Спосіб, яким можна відзискати волосе в 6-ох тижнях. Сиве волосе. Борода. Письма з признанями вдоволених пацієнтів.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Шестий тиждень.

Упевняємо Вас, що наш власний лік званий: Кальвакура запобігає випаданю волося, нищить порплї і усуває сверблене скіри, зміцняє і спричинює новий поріст волося. За 10 центів сріблом або почтовими марками, вишлемо Вам доляровий лік КАЛЬВАКУРА № 1 враз зависше згаданою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витніть се оголошене і зашліть до нас враз з своєю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 77вс-

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилки і прошу вислати менї сейчас Вашу доляровy КАЛЬВАКУРУ № 1. і Вашу книжку: „Правда о волосю".
(Долучіть се до Вашого замовленя).

MAJESTIC Театер

GROVE & MONTGOMERY ST.,
НАЙКРАСШИЙ В ДЖЕРЗИ СІТИ.
Telephone Call. 710

FRANK E. HENDERSON - - - Manager

ЧЕРЕЗ ЦІЛИЙ СЕЙ ТИЖДЕНЬ!

ОДИНОКІ ПРАВДИВІ ВОЄННІ ОБРАЗКИ!

ВСІ ИНШІ ЇМ НЕ ДОРІВНУЮТЬ.

THE CHICAGO TRIBUNE
РУХОМІ ОБРАЗКИ

З НІМЕЦЬКОГО І АВСТРІЙСЬКОГО ТЕРЕНУ ВІЙНИ.

Знимані підчас шаліючого тріску гранатів і машинових карабінів, в самім розгарі воєнного пекла. -- Ніколи перед тим не було таких образків.

ТАМ ПОБАЧИТЕ ВІЙСЬКА ПІШІ, КІННІ, КАНОНАДУ І СТРАШНІ БИТВИ НА БАҐНЕТИ!

КОЖДОГО ДНЯ БЕЗ ПЕРЕРВИ ВІД 1-ОЇ СПОЛУДНЯ ДО 11-ОЇ В НОЧИ

25ц. ВСІ МІСЦЯ — ШІСТЬ ПОВНИХ СЕРІЙ — 50% НА ФОНД ОКАЛІЧЕНИХ ЖОВНІРІВ